

CZU 027.7(478):659.3

BIBLIOTECARII ÎN ACȚIUNE PENTRU EDUCAȚIA MEDIATICĂ

LIBRARIANS IN ACTION FOR MEDIA EDUCATION

Mihaela STAVER

Abstract: *The paper deals with the training in media education, a project organized by Irex Europa, of librarians from all the localities of the Republic of Moldova. Trainees have been initiated with many notions of media literacy, being guided to think critically when analyzing information, whether the information comes from the online space or comes from other media sources.*

Key words: *media education, IREX Europe, information, training, technologies*

În perioada 18-20 martie 2019 un grup de 16 bibliotecari din bibliotecile publice teritoriale și universitare, selectați în baza unui concurs, au participat la un training privind formarea formatorilor în Educația Mediatică organizat de **IREX Europa**.

IREX Europa este o organizație non-guvernamentală care își propune să îmbunătățească educația, să consolideze presa independentă, să reducă conflictele și să sprijine democrația și drepturile omului.

La această instruire au interacționat bibliotecari din mai multor localități ale Republicii Moldova: Chișinău, Bălți, Edineț, Dubăsari, Briceni, Dondușeni, Ialoveni, Cantemir, Drochia, Căușeni și Leova.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți a fost reprezentată de Mihaela Staver, bibliotecar principal în Centrul de Informatizare și activități în rețea.

Formator a fost Natalia Grîu, expert media, care a inițiat formabilii în mai multe noțiuni privind educația mediatică, îndrumându-i să gândească critic atunci când analizează informația, indiferent că informația vine din spațiul on-line sau vine din alte surse media. În urma acestui curs bibliotecarii moldoveni au învățat cum ar trebui să arate informația de calitate, pentru că „doar așa poți să îți dai seama atunci când vezi la televizor sau citești on-line un anumit text dacă este manipulator sau nu este manipulator, cunoscând cum ar trebui să fie o știre de calitate”.

Bibliotecarii au avut posibilitatea să descopere noțiuni cum ar fi: structura știrii, modalități de evaluare a știrii, neticheta, interviul, articolul, recunoașterea părtinirii și propagandei, imaginea trucată ca formă de manipulare, Cyberbullying, grooming-ul, cine sunt trollii, ce este sexting-ul, hărțuirea on-line sau etică jurnalistică, etc. În afară de noțiunile noi și foarte captivante, bibliotecarii au cunoscut diverse jocuri de energizare și tehnici de evaluare cum ar fi tehnica *mâna oarbă*, *jocul de rol*, *CUB-ul*, *diagrama Wenn*, *tehnica Super Bingo*, *jocul „În Oglindă”*, etc.

La cea de a doua rundă a instruirii desfășurată în perioada 11 – 15 mai, formabilii au studiat noțiuni ale Educației Mediatice Informaționale, noțiunile de manipulare, securitate on-line, siguranța site-urilor web, grooming, adicțiile comportamentale, au studiat și însușit tehnici noi de predare: tehnica acvariului (fishbowl), world café, jurnalul triplu, mâna oarbă, brainstorming, lucrul în echipa etc.

Formare profesională

Cursurile au finalizat cu înmânarea Diplomelor de trainerii în domeniul Educației Mediatică și fotografia de familie. Training-ul privind Educația Mediatică face parte din Proiectul Consolidarea Presei Independente și Educația Mediatică în Moldova derulat de IREX Europe, în parteneriat cu programul Novateca și cu suportul financiar al Biroului pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă al Departamentului de Stat american.

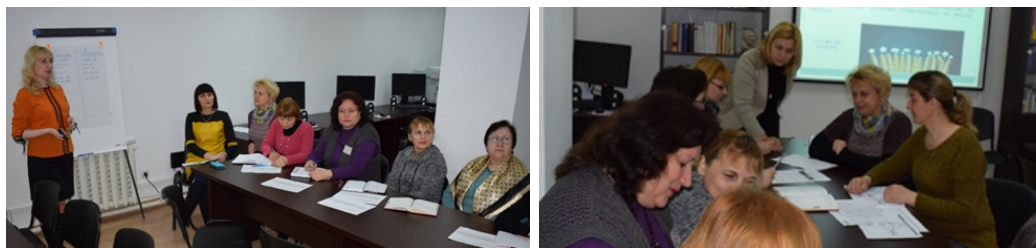
Trainingul Educația Mediatică pentru formatori a fost unul util și interesant, bibliotecarii și-au dezvoltat abilitățile de analiză și gândire critică vis-à-vis de mesajele media, capacitatea de a discerne între o informație veridică sau falsă (fake news).

Proiectul dat a presupus organizarea mai multor instruirii, unde au fost transmise cunoștințele acumulate membrilor comunității.

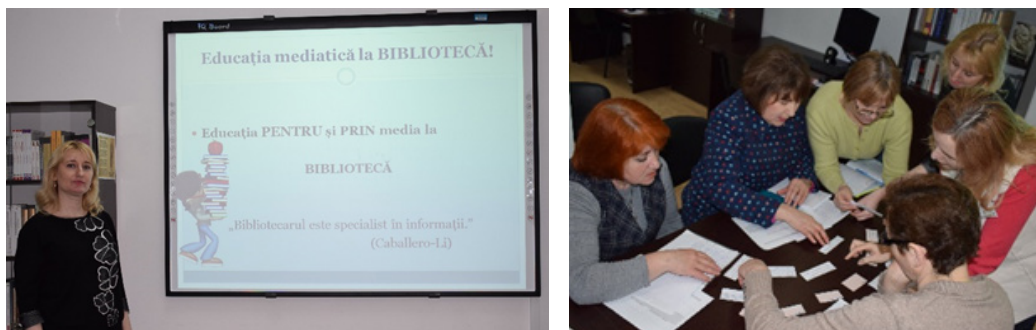
În data de 13 aprilie 2019, la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți a avut loc prima instruire în Educația mediatică. Mihaela Staver a prezentat aspecte ce țin de identitatea on-line, regulile de conduită recomandate utilizatorilor de rețele sociale.

Bibliotecarii universitari au descoperit noțiuni cu privire la: structura știrii, modalitățile de evaluare a știrii, neticheta, Cyberbullying, grooming-ul, trollii, hărțuirea on-line, etc. Pe lângă cunoștințele captivante și deosebit de utile în contextul dezvoltării tehnologiilor comunicaționale, grupul de angajați ai Bibliotecii Științifice a fost implicat în diverse jocuri de energizare și tehnici de evaluare: tehnica super bingo, mâna oarbă și au testat abilitățile de gândire critică făcând diferența dintre o știre veridică și una falsă, alte produse media.

Formarea competențelor media pentru bibliotecari a continuat cu un alt grup de bibliotecari, care de asemenea, a beneficiat de Educația mediatică.

Colegii au fost familiarizați cu termenii mass-media, opinie publică, comunicare de masă, comunicare mediată sau virtuală, presă, dezinformare, propagandă, etc. Au aflat despre manipularea prin imagini și comportamentul on-line, despre factorii comunicării, funcțiile și pricipiile media.

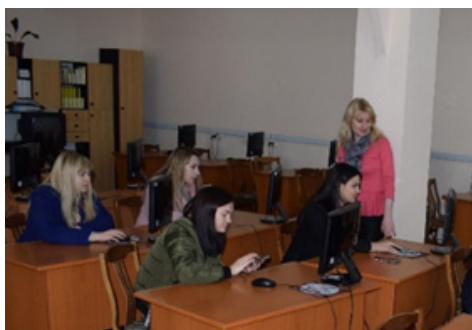
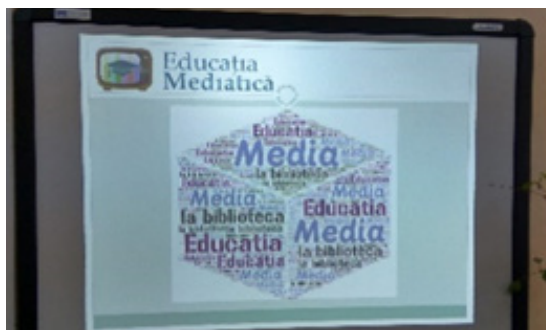

Formare profesională

O nouă sesiune în Educația mediatică s-a desfășurat în data de 19 aprilie 2019, cu studenții anului II, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologiei și Arte a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Instruirea a inclus subiectele: Fenomenul dezinformării și manipularea media; Tehnici de manipulare prin intermediul mass-media; STOP FALS!; Rolul imaginii în transmiterea mesajului; Manipularea prin imagini.

În final studenții și-au testat cunoștințele generale despre mass media și noțiunile de baza ale informării în masă necesare pentru înțelegerea modului în care funcționează mass media și pentru dezvoltarea unei atitudini critice în receptarea mesajelor din mass media, prin jocul on-line **Eu și presa** <http://mediacritica.md/ro/game/>.

Studenții anului IV de la Facultatea de Științe ale Educației, Psihologiei și Arte a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți au participat și ei la o sesiune de instruire în Educația media - o cerință a timpului.

Subiectul dezinformării și manipulării media a fost unul de mare interes pentru studenți, aceștia au luat act de diferite forme de manipulare și dezinformare, precum sunt propaganda, neticheta, interviul, articolul, Cyberbullying, grooming-ul. Au cunoscut, de asemenea, diverse jocuri de energizare și tehnici de evaluare cum ar fi tehnica mâna oarbă, jocul de rol, CUB-ul, tehnica Super Bingo, etc.

Activitatea a fost utilă și interesantă, studenții și-au dezvoltat abilitățile de analiză și gândire critică vis-à-vis de mesajele media, capacitatea de a discerne între o informație veridică sau falsă (fake news).

O nouă instruire cu genericul „Inteligența Media – componentă importantă a culturii generale” la care au participat 60 de specialiști responsabili de activitatea bibliotecilor școlare din cadrul OLSDÎ, bibliotecari din colegii, Centre de excelență și din învățământul profesional tehnic: Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești,

Formare profesională

Glodeni, Ocnița, Râșcani, Rezina, Sângerei, Soroca, Șoldănești, Telenești, Ungheni și municipiul Bălți s-a desfășurat în data de 12 iunie 2019, în incinta Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Obiectivul general a fost dezvoltarea deprinderilor de gândire critică la consumarea produselor media, rolul mass-media în societate, mijloacele și funcțiile media și *nu tot ce se mediatizează intens în media este adevărat*.

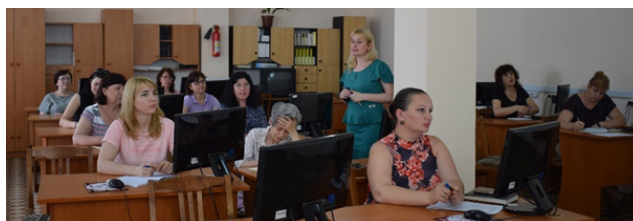
Pas cu pas, participanții au descoperit că printre factorii care contribuie la educarea tinerei generații, dar și a adulților, se află mass-media, au vizionat spoturile ce îndeamnă la consultarea unei multitudini de surse de Informare.

În prezentarea informației au fost utilizate metode și tehnici interactive, precum evaluarea inițială, *Mâna oarbă*, debriefarea fiind realizată printr-un „Caleidoscop floral” a impresiilor și a noilor noțiuni asimilate de formabili.

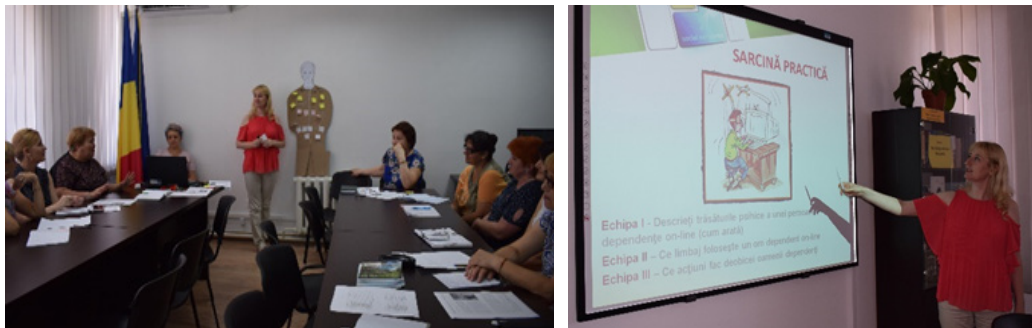
Trei ateliere de instruire în Educația Mediatică au fost organizate, în cadrul școlii de vară, la Biblioteca Științifică USARB, pentru toți bibliotecarii universitari. Subiectul principal fiind Mediul virtual și capcanele ei. Siguranța on-line. Au fost examinate sub toate aspectele următoarele noțiuni: Capcanele și siguranța în spațiul on-line; Dependența on-line; Validitatea informațiilor pe internet, Datele cu caracter personal. Formabilii și-au dezvoltat abilitățile de evaluare a site-urilor Web cu ajutorul instrumentelor on-line de verificare, cum ar fi scamadviser.com și au „cernut” prin cele 9 filtre de evaluare mai multe sit-uri web, după care au primit sarcina să facă portretul persoanei dependente de internet din perspectiva: trăsăturile psihice a unei persoane dependente on-line, limbajul care îl folosește un om dependent on-line și ce acțiuni fac de obicei oamenii dependenți.

La sfârșitul training-ului prin „Evaluarea cu chibritul” au fost apreciate noțiunile asimilate. În a doua zi de traininguri în Educația Mediatică, bibliotecarii universitari bălțeni au fost repartizați în grupuri, conform tehnicii „Blocul Media”. Au descoperit ce sunt adicțiile comportamentale, inteligența digitală, cine sunt troll-ii și cum să se protejeze de ei. Iar ca sarcină în timpul lecturării textului din fișa „Cine este trollul?”, au marcat paragrafele cu coduri, folosind tehnica „Sinelg”.

Formare profesională

În cadrul orelor s-a discutat despre cazul Amandei Todd: Povestea mea: „Luptă, intimidare, sinucidere și autoagresiune” și au completat tabelul presupunirilor. O adevărată expediție prin noțiunile prezentate a urmat prin vizionarea filmulețelor: „Dependența de internet. Viața e mai mult decât un ecran”, „Trolling-ul și efectele nedorite ale internetului”. O primă analiză a videofilmului a reliefat cauzele și efectele negative ale Internetului consumat în exces. Ca reflecția finală, formabilii au recaptulat noțiunile asimilate prin „Tehnica Cartelei”.

Educația Mediatică a continuat în cadrul școlii de vară la Biblioteca Științifică din Bălți.

În data de 19 iunie 2019, bibliotecarii univesitari au participat la o altă instruire în Educația Mediatică. Instruirea a fost una deosebită, atât din perspectiva informației receptate, cât și a persoanelor implicate. Formabilii au definit dependența on-line prin tehnica CUB-ului, au vorbit despre veridicitatea site-urilor analizând site-urile corecte, manipulatorii și site-urile clone. Au studiat platformă gratuită de învățare bazată pe joc și tehnologie educațională, cum ar fi Kahoot.com și au discutat despre modul de a îți organiza și distribui bookmark-urile pe Internet cu Simbaloo.com.

Toata informația a fost predată prin metode și tehnici interactive cum ar fi: jurnalul triplu, cubul, Sinelg, diagrame, jocuri de rol etc.

Biblioteca Științifică USARB a participat și la programul de amenajare a Ungheșelor Media (Zona Media) în bibliotecă specificând că *scopul proiectului* este de a asigura o platformă autoritară de combatere a tendințelor de manipulare și dezinformare în mass-media prin dezvoltarea gândirii critice a utilizatorilor Bibliotecii Științifice USARB, promovarea competenței mediatică în rândul consumatorilor de media. *Obiectivul fundamental* al Proiectului fiind contribuția semnificativă la educația studenților, profesorilor, bibliotecarilor, elevilor privind diversele aspecte ce țin de accesul la informație, calitatea produsului media, libertatea de exprimare.

Formare profesională

Consumatorii de media vor avea posibilitatea să participe la un nou ciclu de lecții mediatică, pentru a afla cum funcționează mass-media, care este rolul presei în societate, ce reguli trebuie respectate la scrierea unei știri etc. În acest context, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți va informa și implementa diverse inițiative, menite să contribuie la formarea unor consumatori de media avizați și responsabili.

Beneficiari: studenți, inclusiv de la specialitatea *Jurnalism și procese mediatică*, profesori de la USARB elevi și cadre didactice de la Liceul Republican „Ion Creangă”, bibliotecari universitari și bibliotecari școlari (gimnazii, licee, școli profesionale, colegii, Centre de Excelență) din zona de Nord a Republicii Moldova.

Deoarece tehnologiile noi permit tuturor să fie atât consumatori cât și producători de informații, rolul bibliotecarului devine și mai important. Bibliotecarii cu competențe media vor putea ghida și orienta utilizatorii pentru a se conecta la cele mai bune surse, să ofere răspunsuri bine gândite la întrebările adresate, vor dezvolta abilitatea utilizatorilor de a citi conținutul media cu un *ochi critic*, de a se informa din mai multe surse, de a depista știrile false, manipulative. Deci, cultura mediatică este o parte componentă a culturii general-umane.